

MENTE ET MALLEO GŁÓWNEGO GEOLOGA KRAJU

Działania Państwowego Instytutu Geologicznego jako państwowej służby geologicznej

Krzysztof Galos¹

Podstawy i zasady działania Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (PIG-PIB) jako państwowej służby geologicznej na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat ulegały istotnym zmianom. Podstawowe regulacje w tym względzie są obecnie zawarte przede wszystkim w art. 162–163 ustawy

Prawo geologiczne i górnicze (Pr.g.g.).

PIG-PIB jako instytucja pełniąca rolę państwowej służby geologicznej powinien w sposób ciągły reagować na zmieniające się potrzeby państwa w obszarze szeroko rozumianej geologii, w tym poznania i wykorzystania wnętrza Ziemi. Zarazem w tej funkcji ma on stanowić fundamentalne wsparcie dla administracji geologicznej nie tylko szczebla centralnego (Ministerstwo Klimatu i Środowiska), ale i szczebla samorządowego.

W perspektywie roku 2024 nowa dyrekcja instytutu na czele z dyrektorem prof. Krzysztofem Szamałkiem ma postawione przede mną dwa kluczowe zadania, tj. osiągnięcie dodatniego wyniku finansowego PIG-PIB (po wielu latach notowania strat), a także optymalizację struktury organizacyjnej instytutu w relacji do stawianych przed nim w najbliższych latach zadań. Ten drugi aspekt znalazł już swój wyraz we wprowadzanej od 1 lipca br. zmianie regulaminu organizacyjnego PIG-PIB.

Na plany działań PIG-PIB jako państwowej służby geologicznej należy spojrzeć też w dłuższej perspektywie. W mojej ocenie od ponad 10 lat brak było w tym względzie planowania długofalowego i występowała pewna przypadkowość działań, co miało wpływ także na kształtowanie się zasobów kadrowych PIG-PIB. Stąd zainicjowałem działania w kierunku wypracowania i przyjęcia wieloletnich planów prac państwowej służby geologicznej w poszczególnych obszarach tematycznych, takich jak m.in. geologia złożowa i surowcowa, hydrogeologia, geologia inżynierska i geozałożenia, kartografia geologiczna, geologia środowiskowa, współpraca międzynarodowa w zakresie geologii surowcowej itd. Zakładam, iż plany takie będą gotowe

najpóźniej do I kwartału 2025 r. jako efekt współpracy dyrekcji i kierowników jednostek organizacyjnych pionu służby geologicznej PIG-PIB, grupy roboczej ds. państwowej służby geologicznej w ramach Rady Gospodarowania Zasobami Ziemi, a także kierownictwa i właściwego wydziału w obrębie Departamentu Geologii Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Ważnym aspektem przyszłej realizacji zadań państwowej służby geologicznej przez PIG-PIB będzie większa otwartość na współpracę – tam gdzie to niezbędne czy wskazane – z innymi krajowymi jednostkami naukowymi i badawczo-rozwojowymi.

Wyzwania stojące przed państwową służbą geologiczną powinny także znaleźć wyraz w korekcie zapisów art. 162–163 ustawy *Prawo geologiczne i górnicze*. W tym względzie już w najbliższym czasie, także dzięki współpracy między wymienionymi instytucjami, powinny być wypracowane propozycje zmiany zapisów tych artykułów Pr.g.g., dotyczące m.in. korekty listy zadań państwa w zakresie geologii, a także – być może – powołania nowego organu konsultacyjnego przy ministrze, np. Państwowej Rady Geologicznej². Organ ten miałby m.in. oceniać bieżące plany prac służby geologicznej, a także wskazywać kierunki korekt wieloletnich planów w tym zakresie. Dużym wyzwaniem będzie zapewnienie odpowiednich środków na realizację tych zadań, ale źródła tego finansowania zasadniczo nie ulegną zmianie – częściowo będą to środki z budżetu państwa, a częściowo z tzw. subfunduszu geologicznego w NFOŚiGW.

Nie można jednak zapomnieć, iż PIG-PIB jest jednostką naukową, która także w tym względzie powinna realizować swoje zadania. Powinien on rozszerzać swoją działalność badawczo-rozwojową. Te dwa obszary działalności zostały – z różnych przyczyn – bardzo mocno osłabione w ostatnich latach, a sam proces ich odbudowy będzie trudny i zapewne rozłożony na lata. Tym niemniej odpowiednio prężny pion naukowo-badawczy instytutu musi być ważnym elementem jego działania, w tym odpowiedniego wsparcia merytorycznego w realizacji wielu tematów państwowej służby geologicznej.

¹ Ministerstwo Klimatu i Środowiska, ul. Wawelska 52/54, 00–922 Warszawa

² wzorem Państwowej Rady Geologicznej powołanej Dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z 31.03.1938 r. o państwowej służbie geologicznej